

משנה גיטין פרק ה

Mishnah Gittin, chapter 5

(1) [This chapter continues from the last, listing other enactments instituted for the benefit of the community.] Those who are damaged [if the one responsible for the damage does not

have the money or other movable objects to pay with,] are assessed [to be paid out] of [fields of] the best quality [although the Torah specifically mentions: "He must pay with the best of his field," (Exodus 22:4) the *Tanna* of this Mishnah is Rabbi Yishmael who maintains that, Biblically, the verse is referring to the best field of the victim. Thus, when the best field of the victim is equal in quality to the worst field of the one responsible for the damage, he would be paying with his worst field; the Rabbis, therefore, instituted that he should pay with his own best field. This is for the benefit of the community so that he should be wary of causing damage]. A creditor [though the verse states: "The man to whom you are extending the loan will bring the security to you outside," (Deuteronomy 24:11) indicating, that he pays with the poorest quality, since it is his choice. However, the Rabbis enacted that he is assessed to be paid] with land of medium quality [for the good of the community, so that people would not refrain from lending money to the poor] and a woman's *ketubah* with land of the poorest quality [since a woman desires marriage, there was no need to upgrade the method of payment]. Rabbi Meir says: A woman's *ketubah* is also paid with medium [quality land; the *halachah* does not follow Rabbi Meir].

(2) [If one sold superior or medium quality fields which were mortgaged to a creditor] payment [for his liability] is not recovered from [the] mortgaged

רבנו עובדיה מברטנורא

א הניזקין שמין להם בעידית. אע"ג דמדאורייתא היא, דכתיב (שמות כ"ב) מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם, האי תנא סבר דמיטב שדהו דניזק קאמר קרא, ומפני תקן העולם אמרו חכמים שישלם המזיק מעידית שבנכסיו, אע"פ שהם טובים מעידית של ניזק, כדי שיהיו נוהרים מלהזיק; **ובעל חוב בבינונית.** דמדאורייתא לא גבי אלא מזיבורית, דכתיב (דברים כד) והאיש אשר אתה נושה בו יוציא אליך את העבט החוצה, ואין דרכו של אדם להוציא אלא הפחות שבנכסיו, ומפני תקן העולם אמרו בעל חוב בבינונית, כדי שלא תנעול דלת בפני לווין; **וכתובת אשה בזבורית.** דליכא למיחש בה לנעילת דלת. דיותר ממה שהאיש רוצה לישא, אשה רוצה להנשא: **ר"מ אומר כו'.** ואין הלכה כרבי מאיר: **ב אין נפרעים מנכסים משועבדים.** כגון לוח שמכר בינונית שלו שהיא משועבדת

א הניזקין שמין להם בעידית, ובעל חוב בבינונית, וכתבת אשה בזבורית. רבי מאיר אומר, אף כתבת אשה בבינונית: ב אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש

property when there are free assets available, even if they are only of lowest grade land [and the creditor may not take the better field from the buyer]. [If a debtor died,] payment from [the] orphans can be recovered only from the lowest grade of land [here we do not fear that people will

נכסים בני חורין, ואפלו הן זבורית. אין נפרעין מנכסי יתומים, אלא מן הזבורית: ג אין מוציאין לאכילת פרות ולשבח קרקעות ולמזון האשה והבנות מנכסים משעבדים, מפני תקון העולם. והמוצא מציאה, לא ישבע, מפני תקון העולם: ד יתומים שסמכו אצל בעל הבית או שזמנה

refrain from lending, since one doesn't anticipate that the borrower will die].

(3) [If one purchased a stolen field and the rightful owner reclaimed it, the seller must return the money for the purchase, in addition to the value of the produce grown and any improvements made to the field. Whereas payment for the property itself can be recovered from the seller through other mortgaged properties (i.e., those properties which he sold to others afterwards), since the sale was recorded in a written contract, however,] payment for produce consumed and for the improvement of the property [not recorded in the contract, having the status of a non-recorded loan and payment], for support [by a man's heirs] of his widow and daughters is not recovered from mortgaged property, for the good of the public [since these amounts are totally unpredictable and one has no way of protecting himself against them]. The finder of a lost article [where the owner claims that the finder did not return the entire find] is not required to take an oath, for the good of the public [so that people would not avoid picking up lost items].

(4) Orphans who [of their own free will] depend on a householder [to administer

רבנו עובדיה מברטנורא

לבעל חוב, אין הבעל חוב יכול לטרוף אותה מן הלוקח אם נשאר אצל הלוקח נכסים בני חורין, ואע"פ שאינן אלא זבורית: ג אין מוציאין לאכילת פירות ולשבח קרקעות. הגזול שדה ומכרה לאחר, חרעה וצמחה ועשאה פירות ובא נגזל וגבאה עם פירותיה מן הלוקח, אינו משלם ללוקח כי אם היציאה, וחוזר הלוקח על המוכר וגובה דמי הקרקע מנכסים משועבדים, שהרי מכרה לו באחריות וכתב לו שטר מכירה והרי היא מלוה בשטר, ואת הפירות מנכסים בני חורין ולא ממשועבדים: וכן לשבח קרקעות. אם השביחה הלוקח בנטיעת האילנות או בובל וכיוצא בזה: ולמזון האשה והבנות. דתנאי כתובה הוא, ואת תהא יתבא בבית ומתנא מנכסי, ובגן נוקבין דיהויין ליכי מנאי יהויין יתבין בבית ומתנזין מנכסאי וכו', כשבאות לגבות מוזנותיהן אין גובים אלא מנכסים בני חורין ולא ממשועבדים: מפני תקון העולם. שהם דברים שאין להם קצבה ולא ידע כמה הם ולא מצי מזדהר: והמוצא מציאה. והחזירה, והבעלים אומרים שלא החזיר כולה: לא ישבע מפני תקון

their estate, although he was not officially appointed as their guardian] or if their father appointed a guardian for them, it is his duty to tithe their produce. A guardian who was appointed by the father of the orphans, is required to take an oath [once they come of age, that he did not keep any of their possessions], but, if he was appointed by the court, he need not take an oath [one who was appointed by the court does this on a voluntary basis; if you would make him swear, people will refuse to become guardians. However, when he was appointed by the father, we assume that he had received some benefit to do so, and even if we make him swear, he will not refuse the guardianship]. Abba Shaul says: It is the opposite [when he is appointed by the court, he benefits in that he becomes known as a trustworthy individual and thus, he will not refuse the position even if he is made to swear; the *halachah* follows Abba Shaul]. One who ritually defiles [another's food, causing a loss of value] or mixes [*terumah* with them which causing it to be only edible for priests, thus, decreasing its value] or makes [another's wine] a libation [for idolatry, thus prohibiting one from benefitting from it in any manner]: If he does so inadvertently, he is not liable, but, if deliberately, is liable [to compensate him; although Biblically, damage which is not physically noticeable is not considered damage, here, if he did so intentionally, the Rabbis obligated him to pay. This is for the benefit of the public, to discourage such actions]. Priests who caused *pigul* [by invalidating

רבנו עובדיה מברטנורא

העולם. שאם אתה אומר ישבע אין לך אדם שמתפל במציאה להחזירה: **ד יתומים שסמכו אצל בעל הבית.** לעשות מעשיהם על פיו ולא שנתמנה להם אפטרופוס, אפ"ה כאפטרופוס הוא. אפטרופוס, בלשון רומי קורין לאב פאטר ולקטנים פטווס. ופירוש אפטרופוס אביהן של קטנים: **שמינהו אבי יתומים ישבע.** דאי לאו דאית ליה הנאה מיניה לא הוה ליה אפטרופוס, ומשום שבועה לא אתי לאמנועי: **מנוהו בית דין לא ישבע.** דטובת חנם היא שזה עושה לב"ד לקבל דבריהם ולטרוח חנם ואי רמית עליה שבועה אתי לאמנועי: **אבא שאול אומר חלוף הדברים.** מנוהו ב"ד ישבע, דבההיא הנאה דקא נפיק עליה קלא דאינש מהימנא הוא דהא סמכי עליה בי דינא, משום שבועה לא אתי לאמנועי. מינהו אבי יתומים לא ישבע, דטובת חנם עושה לו לטרוח עם בניו, ואי רמית עליה שבועה אתי לאמנועי. והלכה כאבא שאול: **המטמא.** טהרותיו של חברו: **והמרמע.** מערב תרומה בחולין של חברו. ומפסידו, שצריך למכרו לכהנים בזול: **והמנסך.** שמערב יין נסך ביין כשר ואוסרו בהנאה: **במזיד חייב.** ובדין הוא שיהא פטור, דהזיק שאינו ניכר לאו שמיה הזיק, אלא

the sacrifice through improper thought] in the Temple if done intentionally [though this is damage which is not noticeable], are obligated to pay for it.

(5) Rabbi Yohanan ben Gudgedah testified regarding a deaf-mute girl who was given in marriage by her

father [while she was a minor and under his jurisdiction and thus, is Biblically, considered a married woman] that she is divorced with a *get* [though she is considered mentally incompetent; since a divorce does not require her consent, she is divorced]; and that a[n orphaned] minor Israelite [who was] given in marriage [by her mother and brother] to a priest [though such a marriage is only valid, Rabbinically, still she] may eat [Rabbinically designated] *terumah* [and we do not fear that she may come to eat Biblically designated *terumah*] and [the Rabbis further decreed that] if she dies, her husband inherits her. [He also testified] regarding a stolen beam which was built into a large building that he [the victim] may be paid with money [rather than obligating the thief to return the stolen item] for the sake of the penitent [not to deter him from repenting]; and regarding a stolen sin-offering, where the public is not aware [that it is stolen] that [the Rabbis confiscated it from its rightful owners and gave the one offering possession of it (Tosfot Hadashim) and thus,] it offers atonement [the Rabbis decreed this] for the sake of the Altar [had the offering not been valid, the priests would hesitate to sacrifice offerings for fear that the animal was

רבנו עובדיה מברטנורא

מפני תקון העולם שלא יהא כל אחד ואחד הולך ומטמא טהרותיו של חברו ואומר פטור אני: **הכהנים שפגלו**. קרבנות, ששחטו וזרקו דמם במחשבת לאכול מהם חוץ לזמנו. ולא הורצו לבעלים: **מזידים**. שידעו שפטולים בכך: **חייבים**. לשלם דמיהן לבעלים, שהרי צריכין להביא אחרים, ואי נמי נדבה היא שאינו חייב בתשלומין, מ"מ קשה בעיניו שלא הקריב קרבנו שהרי להביא דורון היה מבקש: **ה על החרשת שהשיאה אביה**. ואע"ג דהויא אשת איש גמורה שהרי קבל אביה קדושה כשהיא קטנה, אפ"ה יוצאה בגט, ומקבלת את גטה כשהיא חרשת, ואע"ג דלית בה דעתא, דאשה מתגרשת בעל כרחא, הלכך לא בעינן דעתה: **ועל קטנה בת ישראל שנשאת לכהן**. והיא יתומה, דלא הוי נשואים אלא מדרבנן: **שאוכלת בתרומה**. דרבנן. ולא גזרינן תרומה דרבנן אטו תרומה דאורייתא: **מריש**. קורה: **בירה**. בית גדול: **מפני תקנת השבים**. שאם אתה מצריכו לקעקע בירתו ולהחזיר המריש עצמו, ימנע מלעשות תשובה: **שלא נודעה לרבים**. שהיא גזולה: **שהיא מכפרת**. ואין

מזידין, חיבין: ה העיד רבי יוחנן בן גדידה על החרשת שהשיאה אביה שהיא יוצאה בגט. ועל קטנה בת ישראל שנשאת לכהן, שאוכלת בתרומה. ואם מתה, בעלה יורשה. ועל המריש הגזול שבנאו בבירה, שיטול את דמיו, מפני תקנת השבים. ועל החטאת הגזולה שלא נודעה לרבים, שהיא מכפרת,

stolen leaving the Altar to remain idle].

(6) There was no [law of] *sicricon* [extortionist of land] in Judea for those slain in war [i.e., at the time of the decree to kill the Jews in war. At that time, if one gave his property to the soldiers in order to save his life, he gave him total possession, leaving him no recourse if that soldier,

subsequently, sold it to another Jew]. From after [the termination of] the slaughter of the war, there is [the law of] *sicricon* [giving the victim legal recourse]. How [does this law apply]? If a man buys a field from the *sicricon* and then buys it again from the original owner, his purchase is void [the original owner sold it to him out of fear of the *sicricon*, but did not intend to transfer title to him] but, if he first buys it from the original owner [who, at that point, is not under duress] and then from the *sicricon*, it is valid. If a man buys from the husband [a piece of a married woman's property or property which was the husband's, but was designated for the payment of the *ketubah*] and then buys it again from the wife, the purchase is void [she could say that she only went along with the sale to please her husband], but if he buys it first from the wife, and then, from the husband, it is valid. This [the law of the *sicricon*] was [the ruling] of the first Mishnah. The succeeding court, however, ruled that if a man buys property from the *sicricon*, he gives the original owner one quarter [of its value, the percentage

רבנו עובדיה מברטנורא

צריך להביא אחרת: מפני תקון המזבח: ו לא היה סיקריקון מהרוגי המלחמה. מהרוגי המלחמה ואילך, יש בה סיקריקון. כיצד, לקח מסיקריקון וְחזר וְלקח מבעל הבית, מקחו בטל. מבעל הבית וְחזר וְלקח מסיקריקון, מקחו קיים. לקח מן האיש וְחזר וְלקח מן האשה, מקחו בטל. מן האשה וְחזר וְלקח מן האיש, מקחו קיים. זו משנה ראשונה. בית דין של אחריהם אמרו, הלוקח מסיקריקון נתן רבנו עובדיה מברטנורא צריך להביא אחרת: מפני תקון מזבח. שלא יהיו כהנים עצבים שאכלו חולין שנשחטו בעזרה, ונמצא מזבח בטל, שנמנעים מלעבוד עבודה: ו לא היה סקריקון. נכרי רוצח. כלומר לא דנו דין סקריקון, לומר שהקונה קרקע של ישראל מיד הנכרי רוצח, יהיה חייב לדון עם הבעלים: בשעת הרוגי המלחמה. בשעה שהיתה הגזירה קשה על ישראל ליהרג במלחמה. שהלוקח ממנו באותה שעה היה מקחו קיים ולא היה צריך לדון עם הישראל בעל הקרקע, משום דאגב אונסיה דישראל הוה גמר ומקנה לסיקריקון. וקיי"ל (וב"ב מו: מו:) תלוהו חובין זביניה זביני: אבל מהרוגי המלחמה ואילך. שלא היתה הגזירה ליהרג, דנו דין סקריקון, לומר שהקונה ממנו יעשה דין עם הבעלים. כמו שמפורש במשנה: מקחו בטל. דאמרינן מיראה עבד: לקח מן האיש. קרקע המיוחד לכתובת אשתו: מקחו בטל. דאמרה נחת רוח עשיתי לבעלי: נתן לבעלים רביע. ששיערו, דסיקריקון מתוך

which the Rabbis estimated that the extortionist, having acquired it for free, sold it below its value]. This, however, [after having given one fourth of the value, the buyer retains the field], is only the case when the original owner is not in a [financial] position to buy it himself, but, if he has the means to buy [the field himself], he takes precedence over any other person. Rabbi assembled a court and

they decided that if the property had been in the hands of the *sicricon* for twelve months [and the original owner did not exercise his option], whoever purchases it first acquires title, but he gives the original owner one fourth of its value.

(7) A deaf-mute gestures [with his hands or head] and is gestured to. Ben Beteira says: He may also communicate with and is communicated to by lip-motions, where the transaction concerns movable property. Young children [if bright, from the age of seven or eight, through the age of ten, if they are of normal intelligence] their purchase or sale has validity regarding movable objects [in both cases, the Rabbis instituted this so that they can take care of their own basic needs].

(8) The following rules were declared in the interest of peace: A priest is called up first to read [in the Torah] and after him, a Levite and then, an Israelite, in the interests of peace. [On Shabbat, it is Rabbinically prohibited to carry objects in a joint courtyard. The Sages, however, permitted carrying, when an *eruv* was made. The essential element of an *eruv* is its food value: All contribute one loaf of bread or *matzah* placing them in one of the houses within that courtyard,

רבנו עובדיה מברטנורא

שבחנם בא לידו מוזיל גביה רבעא: ז' רומז ונרמז. מה שהוא רומז או שאחרים רומזים לו ונתרצה, הכל קיים. רמיזה, בידיו ובראשו. קפיצה, עקימת שפתים, שנאמר (איוב ה') קפצה פיה. ואינו סימן ניכר כמו רמיזה: במטלטלין. אם מכר מטלטלין. ואין הלכה כבן בתירה: הפעוטות. הקטנים כבן ז' כבן ח' אם הוא חריף ויודע בטיב משא ומתן. או כבן ט' ובן י' אם אינו חריף כל כך: מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין. ומתנתן מתנה. אחד מתנת בריא, ואחד מתנת שכיב מרע. אחד מתנה מרובה, ואחד מתנה מועטת: ח' כהן קורא ראשון וכו'. כשהן שוין בחכמה. אבל אם הישראל גדול בחכמה, קודם לכהן וללוי, דמזמר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ. הדין הוא דינא דגמרא. והאידינא נהוג שכהן אפילו עם הארץ קודם לחכם גדול שבישראל: מפני דרכי שלום. דמדאורייתא יכול

לבעלים רביע. אימתי, בזמן שאין בידן לקח. אבל יש בידן לקח, הן קודמין לכל אדם. רבי הושיב בית דין ונמנו, שאם שהתה בפני סיקריקון שנים עשר חדש, כל הקודם לקח, זוכה, אבל נותן לבעלים רביע: ז' חרש רומז ונרמז. בן בתירא אומר, קופץ ונקפץ, במטלטלין. הפעוטות, מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין: ח' ואלו דברים אמרו מפני דרכי שלום. כהן קורא ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל, מפני דרכי שלום. מערבין

thus imparting to it the status of a dining center for all who participate in it; hence, the house is now viewed as belonging to all of the residents jointly.] An *eruv* is placed in the room where it has always been placed, in the interest of peace [people accustomed to seeing the *eruv* in that location

would notice its absence and assume that people are carrying without an *eruv*]. [Pits used to be dug alongside water canals to collect water in case of future shortages; this was done by damming the canal temporarily diverting the water.] The pit nearest the water canal is filled first, in the interests of peace. Traps for beasts, birds and fish [even those which have no inner space to hold the animals, serving as a vehicle for the owner to take possession of them, nevertheless, taking from them] is considered theft, in the interest of peace [although one cannot sue to recover it in court]. Rabbi Yose says: [The Rabbis instituted that] it is actual robbery [and one may sue to recover it]. An object found by a deaf-mute, a mentally incompetent person or a minor [though they are unable to effect a legal acquisition, if someone takes it away from them, it] is considered theft, in the interests of peace. Rabbi Yose says: [The Rabbis instituted that] it is actual robbery [and recoverable]. If a poor man cuts on the top of an olive tree [to take olives which are due to the poor for someone else to take] that which is now lying

רבנו עובדיה מברטנורא

הכהן לתת רשות למי שירצה שיקרא בתורה לפניו, ומפני דרכי שלום אמרו שיקרא הוא ראשון ולא יתן רשות לאחר שיקרא, דלא ליתא לאנצויי ולומר מפני מה הרשה לזה ולא לאחר. ולא שנה בשבתות וימים טובים דשכיחי רבים, ולא שנה בשני ובחמישי בזמן הזה, לעולם בהן קורא ראשון ואינו יכול לתת רשות לישראל שיקרא לפניו, כי היכי דלא ליתו לאנצויי. ואם אין שם בהן, נתפרדה החבילה, ולא יקרא לוי שני אלא כפי חשיבותו, ואית דאמרי לא יקרא לוי בתורה כלל, וכן המנהג: **מערבין בבית ישן**. בני חצר שרגילים ליתן עירובן בכל שבת בבית אחד, אין משנין את מקומן ליתנו בבית אחר: **מפני דרכי שלום**. שבני אדם שהיו רגילים לראות העירוב באותו בית, עכשיו שאין רואים אותו יאמרו שמתלטלין בלא עירוב, ואיכא חשדא: **בור שהוא קרוב**. למוצא אמת המים הבא מן הנהר: **מתמלא ראשון**. ואחריו יתמלאו התחתונים: **מצודות חיה**. שאין להם תוך דליקני ליה כליו: **יש בהן גזל מפני דרכי שלום**. ולא נפיק בדיינים: **רבי יוסי אומר גזל גמור**. מדבריהם. ונפיק בדיינים. ומיהו מודה רבי יוסי דלא הוי גזל דאורייתא לעבור עליו בלאו. ואין הלכה כרבי יוסי:

בבית ישן, מפני דרכי שלום. בור שהוא קרוב לאמה מתמלא ראשון, מפני דרכי שלום. מצודות חיה ועופות ודגים יש בהם משום גזל, מפני דרכי שלום. רבי יוסי אומר, גזל גמור. מציאת חרש שוטה וקטן, יש בהן משום גזל, מפני דרכי שלום. רבי יוסי אומר, גזל גמור. עני המנקה בראש הזית, מה

[on the ground] beneath him is considered theft, in the interests of peace. Rabbi Yose says: [The Rabbis instituted that] it is actual robbery [and recoverable]. Poor non-Jews may not be prevented from gathering individual stalks (Leviticus 19:9), forgotten sheaves (Deuteronomy 24:19), and the corner of the field (Leviticus *ibid.*) [these being gifts to the poor], in the

שְׁתַּחֲתִיּוֹ גִזְלוֹ, מִפְּנֵי דְרָבִי שְׁלוֹם. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, גִּזְלוֹ גְמוּר. אֵין מִמְחִין בְּיַד עֲנֵי גוֹיִם בְּלֻקֵּט וּבִשְׂכָחָה וּבִפְאָה, מִפְּנֵי דְרָבִי שְׁלוֹם: ט מִשְׁאֲלוֹת אִשָּׁה לְחִבְרָתָהּ הַחֲשׂוּדָה עַל הַשְּׂבִיעִית, נֶפֶה וּכְבֵרָה וְרַחִים וְתַנּוּר, אֲבָל לֹא תַבּוּר וְלֹא תַטְחוֹן עִמָּה. אִשֶּׁת חֵבֵר מִשְׁאֲלוֹת לְאִשֶּׁת עִם הָאֶרֶץ, נֶפֶה וּכְבֵרָה, וּבוֹרֶרֶת וְטוֹחֶנֶת וּמְרַקֶּדֶת עִמָּה, אֲבָל מִשְׁתַּטִּיל הַמַּיִם, לֹא תִגַע עִמָּה, לְפִי שְׂאִין מְחֻזְקִין יְדֵי עוֹבְרֵי

interest of peace.

(9) A woman may lend to her friend who is suspect regarding the laws of *shemittah* [for example, she may be using produce which did not have *biur*] a sifter, a sieve, a hand-mill, or an oven [since all of these can be used for other purposes than the preparation of food]; however, she may not [actually] sort or grind with her [since she may be assisting in the preparation of prohibited food]. The wife of a *haver* [one who is careful in the observance of the laws of purity and Levitical gifts] may lend to the wife of an *am ha'aretz* [one who is negligent in the observance of the laws of purity and Levitical gifts] a sifter and a sieve and may even sort, grind or sift flour with her [we do not fear that she is helping in the preparation of prohibited, untithed food since most *amei ha'aretz* do actually tithe their food. Furthermore, before the produce has become wet, it is not susceptible to impurity and thus, there is no fear that she is defiling consecrated food]; however, once she poured water [over the flour, it now becomes subject to *hallah* (the gift of dough given to the priest) which is a consecrated food and now it also becomes susceptible to impurity therefore], she should not help her, for no assistance must be given to transgressors [since the *am ha'aretz*, his family and vessels are assumed to be in an impure state, she is now defiling the dough and thereby, defiling the *hallah* which will be separated

רבנו עובדיה מברטנורא

הַמְנַקֵּף. חוֹתֵךְ. כְּמוֹ וּנְקָף סַבְכֵי הַיעָר (ישעיה י'): ט הַחֲשׂוּדָה עַל הַשְּׂבִיעִית. לְשִׁמּוֹר פִּירוֹת שְׂבִיעִית וְלִהְצַנִּיעַם מִן הַבִּיעוּר וְאֵילֶךְ: לֹא תַבּוּר וְלֹא תַטְחוֹן עִמָּה. לְסִיעָה, מִפְּנֵי שְׂאִסוּר לְסִיעַ בְּיָדַיִם יְדֵי עוֹבְרֵי עֵבִירָה בְּשַׁעַת הָעֵבִירָה: לְאִשֶּׁת עִם הָאֶרֶץ. הַחֲשׂוּדָה עַל הַמַּעֲשָׂרוֹת: וּבוֹרֶרֶת וְטוֹחֶנֶת. לְפִי שְׂרוּב עִמֵי הָאֶרֶץ מְעַשְׂרִין הֶן: אֲבָל מִשְׁתַּטִּיל הַמַּיִם. בְּעִיסָה: לֹא תִגַע עִמָּה. לְפִי שְׂמִשְׁגַּלְגָּלָה וְחוֹטְבָלָה לְחֹלָה, וְקָא מִיטְמָאָה מִחֲמַת כְּלִים טְמֵאִים שֶׁהָרִי הוֹכְשָׁרָה לְקַבֵּל טוֹמָאָה, וְזוֹ מְסִיעָתָה לְגַלְגַּל

עברה. וְכֵן לֹא אָמְרוּ אֶלָּא מִפְּנֵי דְרַכֵּי שְׁלוֹם. ומחזיקין ידי גוים בשביעית, אבל לא ידי ישראל, ושואלין בשלומן, מפני דרכי שלום: from it]. All these things [the lending of vessels and the offering of assistance] were allowed in the interest of peace. Non-Jews may be encouraged [by extending one's best wishes to him for success] during the seventh year, but not Jews. In the interests of peaceful relationships, greetings [of "Shalom"] may be exchanged with them [even if they are idolaters and even on their religious holiday, even though "Shalom" is occasionally used as a Name of God].

רבנו עובדיה מברטנורא

ואסור לגרום טומאה לחלה: וכולן לא אמרו בו'. לא התירו להשאילם כלים ולסייעם בלא שעת עבירה עצמה, אלא משום דרכי שלום: ומחזיקין ידי גוים. לומר להם תחזקנה ידיכם: ושואלים בשלומם. כל הימים ואפילו ביום חגם. ואע"פ שמטיל שם שמים על הנכרי, ששלום אחד משמותיו של הקב"ה: